

Motion till riksdagen 2018/19:2933

av Erik Bengtzboe m.fl. (M)

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Sammanfattning

Det är viktigt att det finns goda möjligheter till att byta yrkesbana även om man befinner sig mitt i livet. Därför lägger Moderaterna fram flera förslag för att göra det lättare att studera i vuxen ålder. Regeringen bör återkomma med förslag som höjer fribeloppet, utökar antalet studieveckor för den som fyllt 40 år, höjer åldersgränsen för studiemedel och tillägglånet för studerande med barn. Vi föreslår också att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 15 Studiestöd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat anslag för studiemedel och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat anslag för avsättning för kreditförluster och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minskat anslag för statens utgifter för studiemedelsräntor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minskat anslag för studiestartsstöd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på ett omställningspaket för att förbättra möjligheterna att finansiera högre utbildning senare i livet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nödvändig lagstiftning för att införa betald polisutbildning under 2019 och tillkännager detta för regeringen.

Anslagsanvisningar

Tabell 1 Anslagsförslag 2019 för utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Studiehjälp	4 267 138	
1:2 Studiemedel	16 867 156	+34 900
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 844 552	+49 800
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	148 949	-3 500
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150	
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29 000	
1:7 Studiestartsstöd	909 000	-455 000
1:8 Centrala studiestödsnämnden	880 340	
1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	14 671	
<i>Nya anslag</i>		
Nytt anslag betald polisutbildning		+20 000
Summa	25 022 956	-353 800

Politikens inriktning

Den svenska och globala ekonomin förändras i snabb takt. Sverige har som ett tekniskt och högteknologiskt land en unik position att bli digitaliseringens vinnare. Men det kommer att kräva att vi utmanar gamla sätt att göra saker och omprövar traditionella grepp. Vår förmåga att kombinera tekniskt kunnande med förståelse för hur människor och system fungerar har legat till grunden för otaliga svenska exportframgångar. På den vägen måste vi fortsätta.

När nu gamla arbetsätt utmanas sker en strukturomvandling i ekonomin som påverkar arbetsmarknaden. På en arbetsmarknad där allt som kan digitaliseras kommer att digitaliseras, ökar kraven på människor att rusta sig med nya kunskaper. Ett längre arbetsliv med större behov av kompetensutveckling och karriärbyten kommer att bli regel snarare än undantag. Det betyder att kunskap och kompetens kommer att få en allt större betydelse som trygghet på arbetsmarknaden. En viktig del i det nya samhällskontraktet kommer vara att både företag och det offentliga behöver skapa bra vägar till omställning mitt i arbetslivet och att arbetstagare vänjer sig vid tanken att byta yrke och är villiga att ställa om.

Men för att stimulera omställning och kompetensutveckling genom hela arbetslivet behöver staten också leva upp till sin del av samhällskontraktet genom att skapa reella förutsättningar för arbetstagarna att fylla på, byta ut och fördjupa sin kunskap och kompetens. Det räcker inte enbart att fastställa människors rätt till utbildning eller att utöka antalet studieplatser. De människor som är i behov av ny kunskap måste också ha ekonomiska möjligheter att under en kort period vidareutbilda sig.

Anslag 1:2 Studiemedel

Bättre möjligheter till omställning och ny kunskap mitt i livet

En person som behöver bygga på sina studier för att antingen kunna ta större ansvar, exempelvis en undersköterska som efter ett antal yrkesår vill vidareutbilda sig till sjuksköterska, eller helt byta spår ska ha förutsättningarna att göra det.

Moderaterna föreslår därför att regeringen bör återkomma med förslag på ett omställningspaket för att förbättra möjligheterna att finansiera högre utbildning senare i livet. Omställningspaketet bör innehålla finansiering för följande fyra förändringar:

- för att öka möjligheterna att kombinera arbete och studier vill vi att fribeloppet, den inkomst man kan tjäna utan att studiemedlet minskar, höjs från dagens dryga 170 000 kronor till över 200 000 kronor per kalenderår.
- att möjligheterna till extra studieveckor för den som fyllt 40 år ska utökas med 20 veckor från 40 veckor till 60 veckor.
- att åldersgränsen för studiemedel höjs till 60 år samt
- att möjligheten till tilläggs lån för studerande över 25 år med barn höjs från 3 800 kr till 5 000 kr per månad.

Anslag 1:2 ökas med 97 miljoner kronor 2019, 143 miljoner kronor 2020 och 162 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått till följd av de särskilda budgetprinciperna som gäller för utformningen av BP19 avseende regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning.

Anslag 1:2 ökas med 159 miljoner kronor 2019, 347 miljoner kronor 2020 och 480 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått till följd av de särskilda budgetprinciperna som gäller för utformningen av BP19 avseende yrkeshögskoleutbildningar.

Anslag 1:2 ökas med 29 miljoner kronor 2019, 59 miljoner kronor 2020 och 59 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått till följd av de särskilda budgetprinciper som gäller för utformningen av BP19 avseende studiemedel för fler platser på lärar- och förskolläraryt utbildningen.

Anslag 1:2 ökas med 88 miljoner kronor 2019, 155 miljoner kronor 2020 och 169 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått till följd av de särskilda budgetprinciperna som gäller för utformningen av BP19 avseende utbyggnad av platser på högskolan.

Anslag 1:2 minskas med 338 miljoner kronor årligen 2019–2021 som en följd av att Moderaterna avskaffar regeringens ineffektiva utbildningskontrakt.

Anslag 1:3 Avsättning för kreditförluster

Anslag 1:3 ökas med 13 miljoner kronor 2019, 143 miljoner kronor 2020 och 17 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått avseende regional yrkesinriktad yrkesutbildning till följd av de särskilda budgetprinciperna som gäller för utformningen av BP19 gällande regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning.

Anslag 1:3 ökas med 16 miljoner kronor 2019, 34 miljoner kronor 2020 och 48 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått avseende yrkeshögskolan till följd av de särskilda budgetprinciperna som gäller för utformningen av BP19 avseende yrkeshögskoleutbildningar.

Anslag 1:3 ökas med 21 miljoner kronor 2019, 43 miljoner kronor 2020 och 169 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått avseende studiemedel för fler utbildningsplatser till följd av de särskilda budgetprinciperna som gällt för utformningen av BP19.

Anslag 1:4 Statens utgifter för studiemedelsröntor

Anslag 1:4 minskas med 3 miljoner kronor 2019, 12 miljoner kronor 2020 och 15 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått till följd av de särskilda budgetprinciperna som gällt för utformningen av BP19 gällande yrkesinriktad vuxenutbildning.

Anslag 1:4 ökas med 2 miljoner kronor 2020 och 6 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått avseende yrkeshögskolan till följd av de särskilda budgetprinciperna som gällt för utformningen av BP19 gällande yrkeshögskoleutbildningar.

Anslag 1:4 minskas med 1 miljon kronor 2019, 2 miljoner kronor 2020 och 4 miljoner kronor 2021 för att justera för de anslagsförändringar som uppstått avseende studiemedel för fler utbildningsplatser på högskolan till följd av de särskilda budgetprinciperna som gällt för utformningen av BP19.

Anslag 1:7 Studiestartsstöd

Moderaterna minskar anslag 1:7 med 455 miljoner kronor 2019, 909 miljoner kronor 2020 och 909 miljoner kronor 2021 som en följd av att Moderaterna finansierar andra prioriterade satsningar. Moderaternas förslag på arbetsmarknadsåtgärder för människor som står långt bort från arbetsmarknaden återfinns bland annat under utgiftsområde 14.

Nytt anslag

Ett stort antal poliser kommer att behöva utbildas under kommande år. Att enbart utöka antalet utbildningsplatser räcker inte för att klara detta. Fler åtgärder behövs för att göra det mer attraktivt att arbeta som polis i Sverige.

Moderaterna föreslår därför att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betald av staten vilket gör det mer lönsamt att utbilda sig till och arbeta som polis. Under de första fem åren som polis skrivs en femtedel av studielånet av varje år. Efter fem år är hela lånet avskrivet. Väljer man att sluta under de fem åren behöver man inte betala tillbaka de redan avskrivna delarna av lånet.

Den här utformningen ger incitament både att utbilda sig till och arbeta som polis. Förslaget ska omfatta alla polisstudenter som är inskrivna på polisutbildningen från och med vårterminen 2019 och framåt och som tar studielån. Det spelar ingen roll om man går sin första termin eller snart är färdigutbildad, lånen från hela utbildningen skrivs av för alla nuvarande och tillkommande polisstudenter.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen att den ska ta fram nödvändig lagstiftning för att en sådan reform ska kunna träda i kraft under 2019. För detta ändamål anslås 20 miljoner kronor 2019, 60 miljoner kronor 2020 och 110 miljoner kronor 2021 och framåt.

Erik Bengtzboe (M)

Maria Stockhaus (M)

Noria Manouchi (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)